

רשומות

הצעות חוק

21 באפריל 1983

1623

ח' באייר התשמ"ג

זמור	
154	חוק היטל על קניית מטבע חוץ, התשמ"ג-1983 . . . . .
155	חוק שירות הקבע בצבא-הגנה לישראל (גימלאות) (תיקון מס' 13), התשמ"ג-1983 . . . . .
158	חוק מניעת זיהום הים (הטלת פסולה), התשמ"ג-1983 . . . . .
163	חוק נכר רדיפות הנאצים (תיקון מס' 8), התשמ"ג-1983 . . . . .

הצעת חוק היטל על קניית מטבע חוץ, התשמ"ג-1983

הצעת חוק שירות הקבע בצבא-הגנה לישראל (גימלאות) (תיקון מס' 13), התשמ"ג-1983

הצעת חוק מניעת זיהום הים (הטלת פסולה), התשמ"ג-1983

הצעת חוק נכר רדיפות הנאצים (תיקון מס' 8), התשמ"ג-1983

חוק היטל על קניית מטבע חוץ, התשמ"ג—1983

1. בחוק זה: "סוחר מוסמך" — כמשמעותו בחוק הפיקוח על המטבע, התשל"ח—1978¹; "מטבע חוץ" — מטבע חוץ המפורט בתוספת לחוק הפיקוח על המטבע, התשל"ח—1978, וזכות למטבע כאמור; "קניה" — קניית מטבע חוץ תמורת מטבע ישראלי.	הגדרות
2. הקונה מטבע חוץ ישלם היטל לאוצר המדינה.	היטל על קניית מטבע
3. ההיטל יהיה בשיעור של אחוז אחד מהתמורה בעד הקניה.	שיעור ההיטל
4. (א) ההיטל ייגבה על ידי המוכר בעת ביצוע המכירה; לא עשה כן, ידא המוכר חייב בתשלום ההיטל. (ב) המוכר יעביר את ההיטל לחשב הכללי במשרד האוצר תוך שלושה ימי עסקים מיום גבייתו או במועד אחר שהורה שר האוצר בצו; לא העבירו במועד, ידא חייב בתוספת ששיעורה 0.5% מסכום ההיטל לכל יום של פיגור.	גביית ההיטל והעברתו לאוצר
5. על אף האמור בכל דין, לא יותר ההיטל בניכוי לענין חישוב הכנסה החייבת במס הכנסה.	אי התרת ההיטל בניכוי
6. (א) הוראת כל דין הפוטרת ממס, היטל או תשלום חובה (להלן — מסים), לרבות הוראה הקובעת כי דינו של אדם, לענין חובת תשלום מסים, כדין המדינה — לא תחול על ההיטל. (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), לא תחול חובת תשלום ההיטל על בנק ישראל.	אי תחולת פטור מכוח דין אחר
7. (א) אלה פטורים מתשלום ההיטל: (1) דיפלומט של מדינת חוץ, עובד ארגון האומות המאוחדות או סוכנו-יותיו המיוחדות, ארגון הצלב האדום ואנשי הכוח הרב לאומי כהגדרתם בחוק חסינויות וזכויות (הכוח הרב לאומי), התשמ"ב—1982²; (2) עסקה של המרת מטבע חוץ אחד במטבע חוץ אחר. (ב) שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי, בצו, לפטור סוגי קניות אחרים מתשלום ההיטל.	פטורים

1 ס"ח התשל"ח, עמ' 108.
2 ס"ח התשמ"ב, עמ' 39.

פעולות של
סוחר מוסמך

8. (א) סוחר מוסמך פטור מההיטל לגבי קניית מטבע חוץ שהוא קונה בתפקידו כסוחר מוסמך או לקיום הוראות הנוזלות לפי חוק בנק ישראל, התשי"ד—1954.³
(ב) שימוש במטבע חוץ בידי סוחר מוסמך שלא כאמור בסעיף קטן (א), דינו לענין חוק זה כדין קניית מטבע חוץ במחיר הקניה הנוהג אצלו באותו יום; לענין סעיף 2 יראוהו כקונה ולענין סעיף 4 יראוהו כמוכר.

תחולת פקודת
המסים (גביה)

9. על גביית ההיטל והתוספת לפי סעיף 4(ב) תחול פקודת המסים (גביה).⁴

ביצוע ותקנות

10. שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.

3 ס"ח התשי"ד, עמ' 192.
4 חוקי א"י, כרך ב', עמ' 374.

חוק שירות הקבע בצבא-הגנה לישראל (גימלאות) (תיקון מס' 13), התשמ"ג—1983

תיקון סעיף 14

1. בסעיף 14 לחוק שירות הקבע בצבא-הגנה לישראל (גימלאות), התשי"ד—1954¹ (להלן — החוק העיקרי), הסיפה, המתחילה במלים "אולם מי שפוטר" — תימחק.

הוספת סעיף 14ב

2. אחרי סעיף 14 לחוק העיקרי יבוא:

14ב. (א) זכאי לקיצבת פרישה שהורשע בפסק דין חלוט על עבירה שיש עמה קלון שעבר בהיותו בשירות, בין אם פסק הדין נעשה חלוט לאחר פרישתו ובין אם נעשה חלוט לפני כן אך לא יותר משנה לפני הפרישה, רשאי הרמטכ"ל, בהחלטה מגומקת ובאישור שר הבטחון, להורות שהאדם לא יהיה זכאי לגימלה, כולה או מקצתה.

"שלילת זכות
לגימלה

(ב) החלטת הרמטכ"ל לפי סעיף קטן (א) תינתן —

(1) לגבי מי שהורשע לאחר פרישתו — תוך שלושה חדשים מהיום שבו פסק הדין נעשה חלוט;

דברי הסבר

"מי שפוטר משירות קבע מחמת ביצוע עבירה שיש עמה קלון ושהורשע עליה בפסק דין שאין עליו ערעור עוד, ולא היה בשעת ביצועה זכאי לצאת לקיצבה לפי סעיף 15, הרי בלי לגרוע מהאמור בסעיף 20, רשאי הרמטכ"ל, בהחלטה מגומקת ובאישור שר הבטחון, להורות שהאדם אינו זכאי לגימלה, כולה או מקצתה."

כדי לאפשר שלילת גימלה, כולה או מקצתה, גם במקרים שהחייל לא פוטר בשל עבירה שיש עמה קלון

סעיפים לפי החוק הקיים, חייל בשירות קבע בצה"ל 1 ע"ד 4 הרשאי לצאת לקיצבה לפי יזמתו יזכה לקיצבה, אף אם הורשע בעבירה שיש עמה קלון. חייל שפרש לקיצבה ולאחר מכן התגלתה עבירה שעבר בהיותו בשירות והוא הורשע עליה, אין אפשרות לשלול את זכותו לגימלה, גם אם העבירה היה עמה קלון. לעומת זאת, חייל אשר פוטר מהשירות עקב עבירה שיש עמה קלון, עשוי לאבד לצמיתות את זכותו לגימלה. מצב זה עולה מהוראת הסיפה של סעיף 14 לחוק הקיים, שזו לשונה:

1 ס"ח התשי"ד, עמ' 179; התשמ"א, עמ' 16.

(2) לגבי מי שהורשע לפני פרישתו — תוך שלושה חדשים מיום הפרישה.

(ג) החלטת הרמטכ"ל לפי סעיף זה לא תפגע בזכאותו של אדם לקיצבה שהמועד לתשלומה חל לפני מתן ההחלטה, ואולם קיצבה שהוונה יראו כאילו לא הוונה.

(ד) מי שלפי סעיף זה נשללה זכותו לגימלה, יהיה זכאי מיום הגיעו לגיל 65 למלוא הקיצבה שהיתה מגיעה לו לולא השלילה, ואולם רשאי הרמטכ"ל, באישור שר הבטחון, להחליט כי הוראה זו לא תחול על מי שנדון בשל העבירה לתקופת מאסר בפועל של למעלה מחמש שנים אם ראה שהכנסתו הכוללת, מכל מקור שהוא, לאחר שהגיע לגיל האמור, מספקת כדי מחייתו.

(ה) סעיף זה אינו בא לגרוע מהאמור בסעיף 20.

תיקון סעיף 25	3.	בסעיף 25(ג) לחוק העיקרי, במקום "14 סיפה" יבוא "ב14".
תיקון סעיף 33	4.	בסעיף 33(ג) לחוק העיקרי, במקום "14" יבוא "ב14".
תיקון סעיף 37	5.	בסעיף 37(א) לחוק העיקרי, בסופו יבוא "ואולם ערעור הנובע מהחלטה לענין סעיף 14 יכול שיהיה גם שלא בשאלה משפטית".
תחולה	6.	חוק זה יחול על מי שפרש מן השירות לאחר יום תחילתו.

ד ב ר י ה ס כ ר

הזכות לקיצבה מיום נתינתה ואילך ולא תחייב את הגימלאי להשיב קיצבה שכבר קיבל. אולם מי שהיוון חלק מקיצבתו, יראו אותו כאילו לא היוון. הוראת הרמטכ"ל תחול על הזכות למענק לפי סעיף 18 לחוק העיקרי, שזכאי לו מי שפרש שלא לפי יזמתו, גם אם המענק כבר שולם.

סעיף 5 לפי סעיפים 36, 37 ו-54 לחוק העיקרי, ניתן לערער בנושא זה — כבנושאים אחרים — לפני ועדת הערעור, וממנה, בשאלה משפטית, לבית המשפט המחוזי.

מוצע שהזכות להגיש ערעור בפני בית המשפט המחוזי על החלטה בענין סעיף 14 המוצע תהיה בלתי מסוייגת.

וגם במקרים שהחייל זכאי לפרוש לפי יזמתו, מוצע להסמיך את הרמטכ"ל לשלול גימלה ממי שהורשע בעבירה שיש עמה קלון שעבר בהיותו בשירות. החלטת הרמטכ"ל תהיה מנומקת וטעונה אישור שר הבטחון.

מוצע שהוראת הרמטכ"ל לשלילת הגימלה תחול עד למועד הגיעו של החייל לגיל 65. במקרים מיוחדים יהיה הרמטכ"ל רשאי להורות על המשך שלילת הזכאות, בשים לב לחומרת העבירה ולמצבו הכלכלי של הנוגע בדבר.

יצוין כי לפי סעיף 50 לחוק העיקרי, רשאי הרמטכ"ל להורות שתשולם גימלה למשפחתו של חייל שממנו נשללה הגימלה או לשאיריו של חייל כאמור שנפטר.

מוצע כי הוראת הרמטכ"ל לשלול גימלה תפעל לגבי

מבוא

בעשור האחרון אנו עדים, בארץ ובעולם, להחמרה משמעותית בנושא השלכה לים של הפסולת שיוצר האדם בעידן הטכנולוגי, וזאת הן בשל התמעטות אפשרויות המיקום של אתרי השלכת פסולת ביבשה, והן מבחינת ריבוי הסיכונים הנובעים מחמרי פסולת מסוכנים.

כיום נהוג בארץ ובעולם לסלק פסולת, ובכלל זה פסולת תעשייתית רעילה, חמרים נפיצים וגרוטאות, על ידי הובלתה בכלי שיט וכלי טיס השלכתה לים. הטלה בלתי מבוקרת של פסולת (Dumping) לים גורמת נזק לסביבה הימית, פוגעת בחי ובצומח הימי, מסכנת את בריאות האדם, מפריעה לדיג ולשיט ופוגעת בפעילויות קייט ונופש.

החוק הקיים בישראל אינו מטפל בנושא זה ואינו אוסר סילוק פסולת לים. מטרתו של החוק המוצע להסדיר את הנושא במסגרת ההיערכות לשמירה על איכות הסביבה הימית.

אומות העולם הכירו בקיום בעיית הטלת הפסולת לים והשלכותיה על איכות הסביבה הימית, והנושא כבר מצא את ביטויו בכמה אמנות בינלאומיות, ואלה הן:

- (1) פרוטוקול למניעת זיהומו של הים התיכון על ידי הטלת פסולת מכלי שיט ומכלי טיס, 1976; פרוטוקול זה, הגילווה לאמנה לשמירה על הים התיכון בפני זיהום, 1976 (אמנת ברצלונה), שישראל צד לה, חל על שטח הים התיכון כמוגדר באמנה. ישראל טרם אישרה את הפרוטוקול הזה;
- (2) אמנה למניעת זיהום הים על ידי הטלת פסולת, 1972; אמנה זו חלה על כל הימים, והגוף האחראי לביצועה הוא אימ"ו – האירגון הבינממשלתי לעניינים ימיים, שישראל חברה בו;
- (3) האמנה המוצעת בדבר משפט הים; אמנה זו אמורה לקבוע הסדרים אוניברסליים לגבי כלל הימים. הפרק ה-12 שלה דן בהגנת איכות הסביבה הימית וקובע, בין היתר, כי המדינות החברות ינקטו אמצעים למניעת זיהום הים על ידי הטלת פסולת.

חקיקת החוק המוצע תאפשר לישראל לקבל על עצמה התחייבויות במישור הבינלאומי ולהצטרף לפרוטוקול הגילווה לאמנת ברצלונה ולאמנות אחרות בנושא, לפי הענין והצורך.

חוק מניעת זיהום הים (הטלת פסולת), התשמ"ג—1983

הגדרות

1. בהוק זה —

- "אמנה" — אמנה בינלאומית שעניינה הסדרת הטלת פסולת לים ושישראל צד לה;
- "בעל" — הבעל, החוכר או המפעיל של כלי שיט או כלי טיס, וכן סוכנו של כל אחד מהם;
- "השר" — שר הפנים;
- "ים" — מימי החופין של ישראל ומימיה הפנים ארציים וכל שטח ים אחר שעליו חלה אמנה;
- "כלי שיט" ו"כלי שיט ישראלי" — כמשמעותם בחוק הספנות (כלי שיט), התש"ך—1960,¹ לרבות מיתקן ימי המוצב בים, בין באופן קבוע ובין במצב ציפה, ואינו מחובר ליבשה, ולמעט כלי שיט צבאי וכלי שיט המשמש בשירות המדינה שלא לצרכי מסחר;
- "כלי טיס" ו"כלי טיס ישראלי" — כמשמעות אוירון ואוירון ישראלי בחוק הטיס, 1927,² למעט אוירון מדינה כמשמעותו בחוק האמור;
- "הטלה" — כל אחד מאלה:

- (1) סילוק לתוך הים של פסולת מכלי שיט או מכלי טיס שהפסולת הוטענה עליהם במטרה לסלקה, למעט סילוק פסולת שהצטברה עקב הפעלתם הרגילה ושלא הובלה למטרת סילוק;
  - (2) הטבעה בים של כלי שיט או כלי טיס או כל חלק מהם;
  - (3) שריפת פסולת בים או פירוקה בחום בדרך אחרת;
- "פסולת" — חומר מכל סוג, צורה או תיאור;

דברי הסבר

"כלי שיט" מוגדר בחוק הספנות (כלי שיט), התש"ך—1960, כ"כל כלי העשוי לשוט, למעט כלי המונע על ידי משוטים בלבד ולרבות מבדוק צף". מוצע להרחיב הגדרה זו גם למיתקנים אחרים אשר עשויים לעסוק בהעברת פסולת והטלתה לים.

עם זאת, האיסור מכוח החוק על הטלת פסולת לא יהול על כלי שיט וכלי טיס צבאיים וכאלה המשמשים בשירות המדינה שלא לצרכי מסחר. הוראות האמנות הבינלאומיות בנושאי איכות הסביבה הימית אינן חלות על כלי שיט כאלה, ולגביהם יתקיימו הסדרים מינהליים להיאום והכוונה של הטלת הפסולת לים.

מוצע להגדיר "פסולת" בצורה רחבה שתקיף את כל סוגי התמרים האפשריים, וזאת על פי דרישות האמנות הבינלאומיות.

מוצע להגדיר "הטלה" כסילוק לים במכוון של פסולת שמקורה ביבשה ואשר הוטענה על כלי שיט או כלי טיס לצורך השלכתה לים ולכלול בה גם סילוק גרוטאות כלי שיט או כלי טיס או גרוטאות אחרות בדרך של הטבעתן בים. כן מוצע לכלול בהגדרה מקרים של שריפת פסולת על גבי כלי שיט בים, שהיא אחת הדרכים הנהוגות בכמה מקומות בעולם כדי להיפטר משאריות של חמרי הדברה מסוכנים. מוצע שהחוק לא יהול על מקרים של שפיכה לים של פסולת שמקורה בעצם ההפעלה של כלי השיט או כלי הטיס, ולא על שפיכה ישירה של פסולת לים ממקורות יבשתיים, כגון: צינורות ומוצאי שפכים.

הגדרת "ים" המוצעת תאפשר להחיל את החוק על שטחי ים אשר אמנה בינלאומית, שישראל צד לה, תאפשר החלת החוק לגביהם. כך למשל, אמנת ברצלונה חלה על כל תחום הים התיכון.

1 ס"ח התש"ך, עמ' 70.
2 הא"י, כרך ג', עמ' 2551.

"קברניט", לענין כלי שיט — כמשמעותו בחוק הספנות (ימאים), התשל"ג—1973,³ ולענין כלי טיס — טייס האחראי לפעולתו ולבטיחותו של כלי הטיס במשך הטיסה.

2. (א) לא יטיל אדם לים פסולת מכלי השיט או מכלי הטיס המפורטים להלן, אלא על פי היתר לפי חוק זה (להלן — היתר):

- (1) כלי שיט וכלי טיס ישראליים, אלא אם ההטלה נעשתה בהתאם לאמנה ועל פי היתר שניתן כדין לפי דיני המדינה שבה ניתן;
- (2) כלי שיט וכלי טיס הטוענים בישראל פסולת לשם הטלתה;
- (3) כלי שיט המצויים במימי החופין של ישראל או במימיה הפנים ארציים, וכלי טיס המצויים מעליהם.

(ב) לא יטעין אדם פסולת על כלי שיט או כלי טיס לצורך הטלתה לים אלא על פי היתר.

(ג) לא ירשה בעלו או קברניטו של כלי שיט או כלי טיס כאמור בסעיף קטן (א) להטיל פסולת מכלי השיט או מכלי הטיס או להטעינה עליו לצורך הטלתה, אלא אם שוכנע כי הדבר נעשה על פי היתר.

יעדה למתן
היתרים

3. (א) שר הפנים ימנה ועדה למתן היתרים, שזוהי הרכבת:

- (1) נציג שר הפנים, והוא יהיה היושב ראש;
- (2) נציג שר הבטחון;
- (3) נציג שר הבריאות;
- (4) נציג שר התעשייה והמסחר;
- (5) נציג שר התחבורה;
- (6) נציג שר התיירות.

דברי הסבר

היתרים לסילוק פסולת לים יינתנו על ידי ועדה של נציגי השרים הבאים:

- (1) נציג שר הפנים — אשר יהיה יושב ראש הועדה — בהיותו ממונה על ביצוע החוק;
- (2) נציג שר הבטחון — בשל ההיבטים הקשורים בפעילות חיל הים;
- (3) נציג שר הבריאות — בשל ההיבטים הנוגעים לבריאות הציבור;
- (4) נציג שר התעשייה והמסחר — מאחר והפסולת המוטלת לים מקורה בעיקר בתעשייה;
- (5) נציג שר התחבורה — בהיות הנושא נוגע לפעילות בתחומי הספנות והתעופה; מוצע כי תנאים בהיתר הנוגעים לעצם הפעול כלי השיט או כלי הטיס לא ייקבעו אלא על דעתו ובהסכמתו של נציג שר התחבורה;

2 סעיף התוראה המהותית המרכזית של החוק קובעת איסור הטלת פסולת לים וכן איסור הטענת פסולת לצורך סילוקה בים, אלא אם כן הדבר נעשה בהיתר ובהתאם לתנאיו.

מוצע להטיל גם חובה על בעליו וקברניטו של כלי שיט או כלי טיס שלא להרשות הטענת פסולת על הכלים שבפיקודם, אלא אם כן שוכנעו כי ההטלה נעשית בהיתר.

הוראות אלה יחולו על כלי שיט וכלי טיס ישראליים באשר הם, המטילים פסולת בים או הטוענים פסולת לשם הטלתה בים, וכן על כלי שיט וכלי טיס, בין שהם ישראליים ובין שאינם ישראליים, הטוענים בישראל פסולת לשם הטלתה בים — בכל מקום שעליו חלה הגדרת ים, או הנמצאים בתחום מימי החופין ומימיה הפנים-ארציים של המדינה.

3 ס"ח התשל"ג, עמ' 329.

(ב) הודעה על מינוי הועדה ועל מענה תפורסם ברשומות.

(ג) הועדה תקבע את סדרי עבודתה במידה שלא נקבעו בחוק זה; הועדה רשאית לאצול מסמכויותיה ליושב ראש שלה או לצוות מצומצם מתוכה לסוגי היתרים, ובלבד שתנאים בהיתר המתייחסים להפעול כלי שיט או כלי טיס ייקבעו בהסכמתו של נציג שר התחבורה.

4. מי שקיבל היתר חייב לדווח על ביצועה של הטלה, באופן שנקבע.

דיווח על הטלה

5. (א) השר ימנה מפקחים לענין חוק זה.

מפקחים

(ב) מפקח רשאי להיכנס לכלי שיט, לכלי טיס ולכל מקום אחר שיש יסוד סביר להניח שבו מטענים פסולת לצורך הטלה, אולם לא ייכנס למקום המשמש למגורים בלבד אלא על פי צו של בית משפט.

(ג) השר רשאי להסמיר מפקח לערוך חקירות וחיפושים כדי למנוע עבירות על חוק זה או כדי לגלותן; בהשתמשו בסמכות כאמור:

(1) יהיה מפקח רשאי להשתמש בכל הסמכויות הנתונות לקצין משטרה בדרגת מפקח לפי סעיף 2 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות) 4, וסעיף 3 לפקודה האמורה יחול על הודעה שרשם מכוח סמכות זו;

(2) דין מפקח לענין סעיף 24(א)(1) לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט—1969, כדין שוטר.

6. (א) העובר על הוראות סעיף 2, דינו — קנס מליון שקלים או מאסר שנה אחת.

עונשין

(ב) העובר על הוראה אחרת בחוק זה או בתקנות או הוראות שניתנו לפיו, דינו — קנס.

(ג) נעברה עבירה לפי חוק זה בידי חבר-בני-אדם, רואים כאחראי לה גם כל מנהל, שותף — למעט שותף מוגבל — או פקיד אחראי של אותו חבר, ואפשר להביאו לדין ולהענישו כאילו עבר הוא את העבירה.

דברי הסבר

למניעת זיהום הים בשמן, הפיקוח מתבצע על ידי מפקחים בעלי מיומנות מקצועית וכישורים מתאימים. מוצע לאפשר למפקחי משרד הפנים לקיים פיקוח מקצועי גם לגבי קיום הוראות חוק זה. הסעיף המוצע יקנה למפקחים גם סמכויות נילוות הכרחיות בתחום החקירה, המעצר והחיפוש.

סעיף 6 סעיף 3 לחוק העונשין, התשל"ז—1977, קובע כי "סמכות השיפוט של בתי-המשפט

בישראל לענין עבירות תשהרע על תחום המדינה ומימי חופיה, ולפי חוק — גם מעבר לתחום זה...".

לנוכח התחולה האקסטריטוריאלית של כמה מהוראות החוק המוצע, יש לקבוע במפורש את סמכות השיפוט של בתי המשפט בישראל גם לגבי עבירות על פיו שנעברו מחוץ לישראל ולמימי החופין שלה.

(6) נציג שר התיירות — לנוכח ההשפעה האפשרית של הטלה פסולת על אתרי תיירות ונופש.

סעיף 4 מוצע כי מקבל ההיתר יהיה חייב לדווח על ביצועה של כל פעולת הטלה פסולת מכלי שיט או מכלי טיס, וזאת כדי לוודא כי ההטלה אכן נעשתה וכי היא נעשתה כראוי. המעקב אחר הביצוע בפועל של פעולות ההטלה חשוב במיוחד לגבי המקרים שבהם יינתנו היתרים להטלה רב-פעמית. ההוראה המוצעת נחוצה גם לצורך קיום התהליכיותיה הבינלאומיות של מדינת ישראל לדווח על היקף הטלת הפסולת ממנה.

סעיף 5 משרד הפנים, האחראי על נושא שמירת איכות הסביבה הימית, מקיים מערכת פיקוח

4 הא"י, כרך א', עמ' 439.

5 דיני כניית ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 284.

7. בתי המשפט בישראל מוסמכים לשפוט לפי חוק זה גם מי שעבר על הוראות חוק זה מחוץ לישראל.
8. תהיה זו הגנה טובה לקברניט במשפט על עבירה של הטלת פסולת בניגוד להוראות חוק זה, אם יוכיח אחת מאלה:
- (1) הטלת הפסולת נגרמה כתוצאה מהתנגשות של כלי השיט או כלי הטיס;
  - (2) היה צורך להטיל את הפסולת מחמת נזק או תאונה או מחמת סכנה מוחשית לחיי בני אדם,
- וכן הוכיח כי נקט בכל האמצעים הסבירים למנוע את הטלת הפסולת.
9. (א) בית משפט שהרשיע אדם בעבירה על חוק זה, רשאי בגזר הדין, בנוסף לכל עונש שיטיל, לחייבו בתשלום ההוצאות המפורטות להלן, יהיה סכומן אשר יהיה, אם הוגשה לו על כך בקשה מאת מי שהוציאן:
- (1) הוצאות לניקוי הים, החוף וכל אשר זיהם בפסולת שהוטלה לים אגב ביצוע העבירה;
  - (2) הוצאות לאיתור הפסולת שהוטלה לים, כדי למנוע זיהום הים ממנה ולצמצם את הנזק שנגרם.
- (ב) לענין ערעור ולענין גביית הסכום שפסק, החלטה לפי סעיף זה, כמות כפסק דין של אותו בית משפט שניתן בתובענה אזרחית.
- (ג) הורשעו בעבירה יותר מאדם אחד, רשאי בית המשפט, בהחלטה לפי סעיף זה, להטיל את תשלום ההוצאות על כולם או חלקם, יחד ולחוד, או לחלק סכום זה ביניהם, הכל כפי שנראה לבית המשפט בנסיבות הענין.
- (ד) לא פסק בית המשפט בבקשה לפי סעיף זה לגופה, לא יגרע הדבר מזכותו של מי שהוציא את ההוצאות לתבען בתובענה רגילה.

דברי הסבר

המציאות בפקודת זיהום הים בשמן [נוסח חדש], התש"ם-1980 (להלן - הפקודה).

9 פס"ף פרק ג' לפקודה כולל הוראות בדבר הקמת קרן למניעת זיהום מי ים, שמטרתה לרכוש את האמצעים הכספיים ללחימה בזיהום מי ים וחופים, לניקויים ולפיקוח עליהם. הקרן הוקמה ופועלת במסגרת משרד הפנים וחברים בהנהלתה נציגי משרדי ממשלה וגופים ציבוריים הנוגעים בדבר. מאחר והטלה בלתי חוקית ולא מבוקרת של פסולת לים גורמת לזיהום הים והחופים, ומכיון שניקוי הזיהום מצריך אמצעים כספיים, כוח אדם וציוד מיוחד, מוצע כי גם כספי הקנסות והאגרות שישולמו מכוה חוק זה יועדו לאותה קרן.

7 פס"ף בשל החשיבות שבקיום הוראות החוק ולמניעת נזקים בלתי ניתנים לתיקון בסביבה הימית יש לצמצם את האפשרות להתחמק מביצוע החובות והפעולות הנדרשות מן האחראים להן. מוצע כי לענין החבות בעבירות על פי חוק זה ההגנות העומדות לקברניט יהיו מצומצמות מן ההגנות הקבועות בפרק ג' שבחלק א' לחוק העונשין.

8 פס"ף ההוראות המוצעות בסעיף זה מבטאות את העקרון של "המזהם - משלם". זהו עקרון המקובל היום במדינות מתקדמות בטיפול בנושא איכות הסביבה, ולפיו על הגורם לזיהום הסביבה לשאת בתור צאות הניקוי והסרת הזיהום שנגרם על ידו, וזאת בנוסף לתשלום עונש הקנס. ההוראות המוצעות דומות לאלה

10. אגרות שישתלמו על פי חוק זה וקנסות שיוטלו בשל עבירה לפי חוק זה ישולמו לקרן שהוקמה לפי סעיף 13 לפקודת מגיעת זיהום מי הים בשמן [נוסח חדש], התש"ם—1980.⁶ ייעוד הקנסות

11. על אף האמור בכל דין אחר, ניתן לנקוט הליכים משפטיים נגד קברניט שעזב את ישראל לפני חלוף המועד שבו ניתן היה לנקוט נגדו בהליכים בגין עבירה על חוק זה, בכל עת תוך חדשים מיום שחזר לראשונה לישראל. הליכים נגד קברניט שעזב את הארץ

12. קנס והוצאות שהטיל בית משפט בהליכים לפי חוק זה נגד בעל כלי שיט או כלי טיס או קברניטו, ואשר לא שולמו במועדם ובדרך שקבע בית המשפט, רשאי בית המשפט להורות שהסכום שלא שולם ייגבה בדרך של עיקול, תפיסה ומכירה של כלי השיט או כלי הטיס, מיתקניו, ציודו ומכשיריו; אין הוראה זו גורעת מסמכויות אחרות לענין אכיפת התשלום. אכיפת תשלום

13. הוראות חוק זה אינן באות לגרוע מכל דין אחר. שמירת דינים

14. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו ובכלל זה תקנות בענינים אלה: ביצוע תקנות

- (1) סוגי חמרים האסורים או המותרים בהטלה לים, בהתאם לאמנה;
- (2) תנאים למתן היתרים;
- (3) גוהלים למתן היתרים, חידושם, שינויים או ביטולם;
- (4) אגרות שישולמו בעת הגשת בקשה להיתר או חידושו.

דברי הסבר

עופה ובשל היקף הנזקים והפגיעה העלולים להיגרם על ידם.

סעיף 12 הסעיף המוצע לשמירת הדינים בא להבהיר את המשך תחולת הוראות דברי חקיקה אחרים שעניינם מגיעת זיהום מי וכן תחולת הוראות חוק כלליות, כגון פקודת הנוזקים [נוסח חדש].

סעיף 13 מוצע להסמיך את שר הפנים להתקין את התקנות בכל הדרוש לביצוע החוק, ובכלל זה לקבוע סוגי פסולת אשר הטלתה לים תהיה אסורה לחלוטין, כגון חמרים רעילים ושאריות חמרי הדברה, וסוגי פסולת אשר הטלתה לים תותר בתנאים, כגון: בכמויות מוגבלות, באתר מסויים או באופן הטלה מוגדר. התקנות יותקנו בהתאם להוראות האמנות הבינלאומיות.

סעיף 10 מוצע לקבוע הסדר מיוחד לענין התיישנות עבירות לגבי קברניטים של כלי שיט וכלי טיס, אשר יאפשר נקיטת אמצעים נגדם גם מעבר לתקופה הקבועה על פי דיני ההתיישנות הרגילים. הוראה כזו נחוצה בשל האופי הנייד של אנשי מקצועות אלה, אשר עשויים לחזור ולפקוד את ישראל רק כעבור זמן ממושך ממועד ביצוע העבירה. הוראה דומה מצוייה גם בפקודה.

סעיף 11 גם זו הוראה מקבילה להוראה המצוייה בפקודה, ועניינה מתן אפשרות יעילה לאכיפת תשלום קנס והוצאות שהטיל בית משפט בשל עבירות של זיהום הסביבה. הסדר כזה נהוץ לנוכח התנאים המיוחדים שבהם פועלים ענפי הספנות והתי-

6 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 33, עמ' 630.

חוק נכי רדיפות הנאצים (תיקון מס' 8), התשמ"ג—1983

1. בסעיף 8 לחוק נכי רדיפות הנאצים, התשי"ז—1957 (להלן — החוק העיקרי), במקום "לענין סעיף 8 לתוספת החמישית לחוק הביטוח הלאומי, התשי"ד—1954 (להלן — חוק הביטוח)" יבוא "לפי סעיף 6 (א) לחוק נכי המלחמה בנאצים, התשי"ד—1954".²
2. במקום סעיף 9 לחוק העיקרי יבוא:

9. הנכה או הרשות המוסמכת רשאים, בתנאים שייקבעו בתקנות, לערור על החלטה של ועדה רפואית בפני ועדה רפואית עליונה שנתמנתה לפי סעיף 12 לחוק נכי המלחמה בנאצים, התשי"ד—1954."
3. חוק זה יחול על מי שביום פרסום פרסום חוק זה טרם החל הדיון בבקשתו לקביעת דרגת נכות או שטרם החל הדיון בערור בקשר לדרגת נכותו, לפי הענין.

דבריו הסבר

המוסמכת, תוך שלושים יום, את כל המסמכים לוועדה רפואית שנתמנתה לענין סעיף 8 לתוספת החמישית לחוק הביטוח הלאומי, התשי"ד—1953 (להלן — חוק הביטוח), לשם קביעת דרגת הנכות לפי מבחנים ובהתאם לעקרונות שיקבע השר בתקנות.

ערך

9. (א) הנכה או הרשות המוסמכת רשאים, בתנאים שייקבעו בתקנות, לערור על החלטה של ועדה רפואית בפני הועדה הרפואית לערור עוררים שנתמנתה לענין סעיף 9 לתוספת החמישית לחוק הביטוח.

(ב) אופן הרכבת הועדה הרפואית לערור עוררים, סמכויותיה ודרכי עבודתה ייקבעו בתקנות.

קביעת דרגת נכות של המבקש תגמול לפי חוק נכי רדיפות הנאצים מתבצעת בידי הועדות הרפואיות של המוסד לביטוח לאומי לענין נפגעי עבודה.

הלשכה לשיקום נכים של משרד האוצר מממנת את הכדיקות. לשכה זו מטפלת הן בנכי רדיפות הנאצים והן בנכי המלחמה בנאצים.

מוצע לאחד את הועדות הרפואיות לפי חוק נכי רדיפות הנאצים וחוק נכי המלחמה בנאצים, באופן שהועדות הרפואיות הפועלות ליד הלשכה לשיקום נכים והמוקמות לפי חוק נכי המלחמה בנאצים, יטפלו גם בנכי רדיפות הנאצים. איחוד הטיפול יביא לכך שמשך הזמן העובר מהגשת הבקשה עד לקבלת החלטה של ועדה רפואית יקוצר בהרבה.

וח נוסחם של סעיפים 8 ו-9 הקיימים:

קביעת דרגת נכות

8. אושרה בקשה לפי סעיף 7, תעביר הרשות

1 ס"ח התשי"ז, עמ' 103; התשס"א, עמ' 2.

2 ס"ח התשי"ד, עמ' 76; התשמ"א, עמ' 161.

[The main body of the page contains extremely faint and illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the paper. The text is too light to transcribe accurately.]